

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU GLEDE RJEŠENJA DONESENIH OD STRANE DRŽAVNIH INSTITUCIJA VEZANO UZ OBAVLJANJE AKTIVNOSTI SPELEOLOŠKIH UDRUGA

PIŠE: Petra Kovač-Konrad, dip.iur
Društvo za istraživanje krša "Freatik"
Zagreb

32

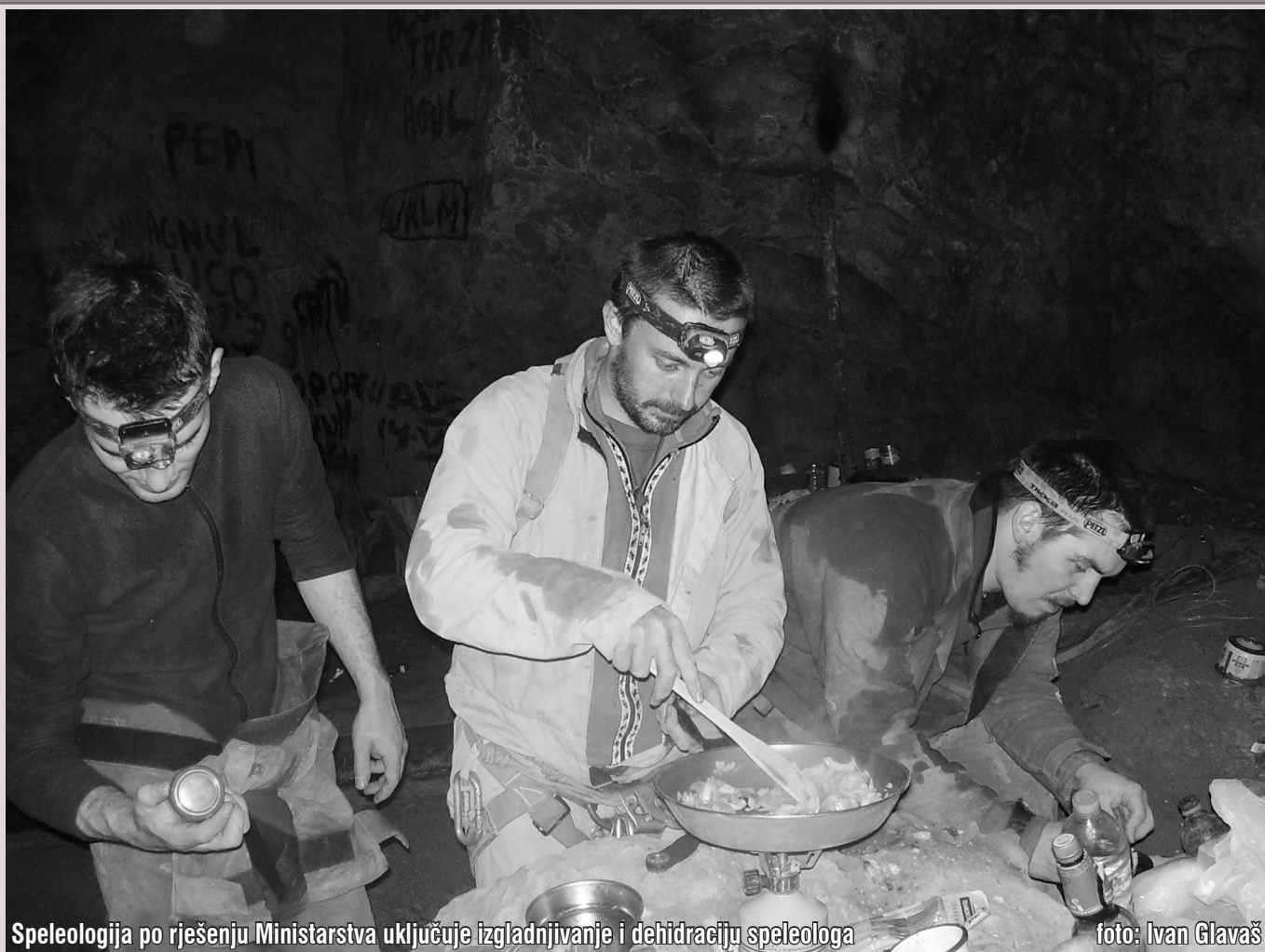
Svake godine iznova speleološke udruge doživljavaju razočaranje po primitku rješenja Ministarstva kulture o godišnjem dopuštenju za obavljanje znanstvenih i stručnih istraživanja. U Zakonu o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08) čl. 48 st. 2 navedeno je da je za sve aktivnosti u speleološkom objektu potrebno prethodno ishoditi dopuštenje Ministarstva. Jedini stavak koji se odnosi na speleološke udruge jest stavak 3. iz članka 48 Zakona o zaštiti prirode koji navodi da se za obavljanje znanstvenih i stručnih istraživanja speleološkim udrugama MOŽE izdati godišnje dopuštenje. Zbog termina „može se izdati dopuštenje“ zakonodavac ostavlja otvorene ruke Ministarstvu kulture da proizvoljno daje ili ne daje godišnje dopuštenje, što bi svakako značilo da je i sam Zakon neustavan te bi trebalo protiv ove odredbe pokrenuti postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti Zakona o zaštiti prirode pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske.

Kako je pokretanje ovakva postupka teško i dugotrajno, ostaje rješenje o pokretanju upravnog spora u roku od 30 dana nakon primitka rješenja nekog nadležnog državnog tijela. Čl. 1 Zakona o upravnom sporu (NN 53/91, 9/92, 77/92) navodi da pravo pokretanja upravnog spora ima pojedinac ili pravna osoba ako smatra da joj je upravnim aktom povrijeđeno kakvo pravo ili neposredan osobni interes utemeljen na zakonu. Kako je npr. rješenje Ministarstva kulture o godišnjem dopuštenju za obavljanje

Iscrpljeni speleolog ne bi smio konzumirati niti vodu

foto: Martina Pavlek

Speleologija po rješenju Ministarstva uključuje izglednijavanje i dehidraciju speleologa

foto: Ivan Glavaš

znanstvenih i stručnih istraživanja u speleološkim objektima upravni akt, a to po čl. 6 Zakona o upravnom sporu jest akt kojim organ iz članka 5. ovog zakona, u vršenju javnih ovlaštenja, rješava o stanovitom pravu ili obvezi određenog pojedinca ili organizacije u kakvoj upravnoj stvari donesen u upravnom postupku, tako je i protiv njega moguće pokrenuti i upravni spor, kako je uostalom i navedeno na dnu rješenja pod Uputama o pravnom lijeku. Razlozi zbog kojih se može pobijati upravni akt, odnosno rješenje jesu po čl. 10 :

- 1) što u aktu nije nikako ili nije pravilno primijenjen zakon, propis utemeljen na zakonu ili drugi zakonito donesen propis ili samoupravni opći akt;
- 2) što je akt donesen od nenadležnog organa;
- 3) što se u postupku koji je aktu prethodio nije postupilo prema pravilima postupka, a osobito što činjenično stanje nije pravilno utvrđeno, ili što je iz utvrđenih činjenica izveden nepravilan zaključak u pogledu činjeničnog stanja.

Dakle, osnove za pokretanje upravnog spora pred Upravnim sudom Republike Hrvatske speleološke udruge mogu pronaći u st. 1. i 3. pozivajući se

na Zakon o udrugama, čl. 5. koji navodi da udruga može od osnutka obavljati djelatnosti kojima se ostvaruju njezini ciljevi utvrđeni statutom. Dakle, kod zahtjeva o registraciji Ured Državne uprave pregledava statut speleološke udruge i ako utvrdi da je on u skladu sa zakonom, donosi rješenje o registraciji. U rješenju o registraciji speleološke udruge, u točki 3. stoji što sve speleološka udruga može obavljati. Dakle, ako je u rješenju navedeno što sve speleološka udruga može obavljati, kako se može donijeti drugo rješenje kojim se te prethodno dopuštene djelatnosti sad ograničavaju ili zabranjuju?

Udruge se također mogu pozvati na kršenje temeljnih prava zajamčenih Ustavom koji u čl. 22 navodi da su čovjekova sloboda i osobnost nepovredivi, a koja su prekršena u npr. točki 18. Rješenja o godišnjem dopuštenju gdje se brani konzumacija hrane i pića, čime se u biti i izravno onemogućuje provođenje bilo kakvih istraživanja i dovodi speleologe u opasnost, ili čak možemo reći da bi se izglednijavanjem kršio čl. 23 Ustava u kojem se zabranjuje zlostavljanje.

Ako želimo donijeti konstruktivan zaključak na temelju dosada iznesenoga, možemo reći da Ministarstvo kulture po Zakonu o zaštiti prirode može donijeti godišnje dopuštenje, ali ne ograničavajući

time prava utvrđena statutom speleološke udruge. U rješenju Ministarstvo po čl. 48. st. 3. Zakona o zaštiti prirode određeni su uvjeti. Mislim da će se uvjeti koji su u skladu sa speleološkom djelatnošću kao što su zabrana odlaganja otpada u speleološkim objektima, uništavanja kristala, sigovina, ugrožavanje faune, onečišćavanje podzemnih voda kao što su npr. točke 11, 12, 13, 15, 16, 17, djelom 18, 20-24 prihvatiti jer je to i u cilju samih udruge. Ministarstvo ne može donijeti rješenja kojim se ugrožava sigurnost i djelovanje speleološke udruge čije je djelovanje predviđeno i samim Ustavom, Zakonom o zaštiti prirode i Zakonom o udrugama.

I za kraj....

Čl. 68 Ustava Republike Hrvatske Jamči se sloboda znanstvenoga, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva.

Država potiče i pomaže razvitak znanosti, kulture i umjetnosti.

Država štiti znanstvena, kulturna i umjetnička dobra kao duhovne narodne vrednote.

Jamči se zaštita moralnih i materijalnih prava koja proistječu iz znanstvenoga, kulturnog, umjetničkog, intelektualnog i drugog stvaralaštva.

Država potiče i pomaže skrb o tjelesnoj kulturi i športu.